شينجياڭنىڭ جاراسىمدى، ورنىقتى اسا تاماشا جاعدايىن
بۇلدىرۋگە ۇرىنعان ٴارقانداي ارەكەت اتاۋلى، ٴسوزسىز، جەڭىلىسپەن تىنادى

(باسى 1 ـ بەتتە)

شينجياڭنىڭ ادامدىق ۇقىق جاعدايىنا ورشەلەنە
سوقتىعىپ، جۇڭگونىڭ ىشكى ىستەرىنە دورەكىلىك-
پەن كيلىگىپ، شينجياڭدى بىلىقتىرۋ، ونان ارى
جۇڭگونىڭ دامۋىن تەجەۋ، جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ ۇلى گۇل-
دەنۋىنە بوگەت جاساۋ قاسكۇنەمدىگىنە جەتپەكشى
بولدى، بۇل كوپە ـ كورنەۋ زورەكەرلىك. شينجياڭدا-
عى ٴار ۇلت حالقىن قامتىعان بۇكىل جۇڭگو حالقىنىڭ
سۇيسپەنشىلىگىن بارىنشا زاقىمدادى. ٴبىز بۇعان تو-
تەنشە كەكتەنەمىز، باتىل قارسى تۇرامىز.

لاڭكەستىك، ۇشقارىلىق ادامزات قوعامىنىڭ
ورتاق جاۋى، لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ، ۇشقارى-
لىقتى الاستاۋ ــ حالىقارالىق قوعامنىڭ ورتاق جا-
ۋاپكەرشىلىگى. شينجياڭ جۇڭگونىڭ لاڭكەستىككە
قارسى تۇرۋ، ۇشقارىلىقتى الاستاۋ كۇرەسىندەگى
نەگىزگى شايقاس مايدانى، ٴار ۇلت بۇقاراسى لاڭ-
كەستىكتىڭ، ٴدىني ۇشقارىلىقتىڭ زالالىنا تەرەڭ
ۇشىرادى. تولىقسىز ساناقتا نەگىزدەلگەندە، 1990 ـ
جىلدان 2016 ـ جىلدىڭ سوڭىنا دەيىن شينجياڭدا
مىڭداعان زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك ارەكەت
تۋىلىپ، قىرۋار بەيكۇنا ادام ٴولىم ـ ٴجىتىمىن جانە
مال ـ مۇلىك زيانىن تۋدىردى. قاتاڭ اۋقىم مەن
كۇردەلى جاعداي الدىندا ٴدىني ۇشقارىلىقتىڭ
ەتەك الۋىن، تارالۋىن، زورلىقتى كۇش، لاڭكەس-
تىك دەلولارىنىڭ كوپ، ٴجيى تۋىلۋ اۋقىمىن ٴونىم-
دى تەجەۋ ٴۇشىن شينجياڭ كەسكىن شارا قولدا-
نىپ، زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك قىلمىستارعا زاڭ
بويىنشا قاتاڭ سوققى بەرۋمەن بىرگە قايىنارىنان
جونگە سالۋدى ورىستەتۋگە ٴمان بەرىپ، كاسىپ-
تىك شەبەرلىككە تاربيەلەۋ ـ باۋلۋ قىزمەتىن زاڭ
بويىنشا ورىستەتىپ، مەملەكەتتە ٴبىر تۇتاس قولدا-
نىلاتىن ٴتىل ـ جازۋدى، زاڭ بىلىمدەرىن، كاسىپ-
تىك شەبەرلىكتى ۇيرەنۋدى، سونداي ـ اق ۇشقارى-
لىقتى الاستاۋدى نەگىزگى مازمۇن ەتكەن وقىتۋ
ساباقتارىن ورنالاستىرىپ، لاڭكەستىكپەن، ۇشقارى-
لىقپەن، زاڭعا قايشىلىق جاساعان نەمەسە قىلمىستىق
ارەكەتكە بارعان ادامداردى ەڭ جوعارى شەكتە
قۇتقارىپ، لاڭكەستىك، ٴدىني ۇشقارىلىق تۋىلاتىن
توپىراق پەن شارت ـ جاعدايدى ەڭ جوعارى
شەكتە جويىپ، ازاماتتاردىڭ نەگىزگى ۇقىعىنىڭ
لاڭكەستىكتىڭ، ٴدىني ۇشقارىلىقتىڭ زيانىنا ۇشىرا-
ماۋىن ەڭ جوعارى شەكتە قامتاماسىز ەتىپ، شينجياڭ-
داعى ٴار ۇلت حالقىنىڭ قارسى الۋى مەن قولداۋىنا
يە بولدى. 2018 ـ جىلدىڭ سوڭىنان بەرى، بىرلەس-
كەن مەملەكەتتەر ۇيىمىنىڭ جوعارى جىكتەگىلەرى،
شەتەلدىڭ جۇڭگودا تۇراتىن ەلشىلەرى، حالىقارالىق
ۇيىمدار، ٴىشىنارا مەملەكەتتەردىڭ جەنەۆادا تۇراق-
تى تۇراتىن ۋاكىلدەرى جانە شەتەل اقپارات قۇرال-
دارى، ٴدىني توپتار سياقتى 70 نەشە دۇركىن ۇيىر-
مە، 91 مەملەكەت پەن رايونعا ساياتىن 1000نان
استام ادام شينجياڭعا ساپارلاي كەلىپ، شينجياڭنىڭ
لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ جانە ۇشقارىلىقتى الاستاۋ
قىزمەتىنىڭ ۇيرەنۋگە، ۇلگى الۋعا تاتيتىندىعىن
ىركەس ـ تىركەس القادى، ساپار كەزىندە كورگەن-
دەرىنىڭ، سەزىنگەندەرىنىڭ امەريكا، باتىستىڭ
ۇگىتتەگەن ۇنامسىز مازمۇندارىمەن مۇلدە جاناسپاي-
تىندىعى ولاردىڭ قوس ولشەمىنىڭ تۇرپايى، قيسىنسىز
ەكەندىگىن تەرەڭ سەزىندىردى.

شينجياڭ قوعامىنىڭ كەلەلى جاعدايى ٴۇرتىس
ورنىقتى بولدى. كاسىپتىك شەبەرلىككە تاربيەلەۋ ـ
باۋلۋ قىزمەتى ورىستەتىلگەنىنەن بەرى، ٴۇرتىس 3
جىل بويى زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك دەلولارى
(وقيعالارى) تۋىلمادى، قىلمىستىق دەلولار، اما-
ندىقتى ساقتاۋ دەلولارى، اماندىقتا حاۋىپ توندىرە-
تىن دەلولار، الەۋمەتتىك حاۋىپسىزدىك وقيعالارى
بارىنشا ازايىپ، ٴار ۇلت كادرلارى مەن بۇقاراسى-
نىڭ حاۋىپسىزدىك سەزىمى كورنەكتى ارتىپ، قوعام
ورنىقتىلىعى مەن بايانىدى تىنىشتىق جونىندەگى سە-
نىمدەرى كورنەكتى كۇشەيدى؛ ٴدىني ۇشقارىلىق
ٴونىمدى الاستالىپ، ٴدىني ۇشقارى يدەيانىڭ از-
دىرۋىنا ۇشىراعان، قىلمىستىڭ جارقاباعىنا بەتتەگەن
ٴبىر توپ ادام تاربيەلەنىپ، وزگەرىپ، ٴوز قاتە-
لىكتەرىنە تەرەڭ ٴۇڭىلىپ، لاڭكەستىك پەن ٴدىني
ۇشقارىلىقتىڭ ٴمانىن جانە زيانىن جەتە تانىپ، لاڭ-
كەستىكتىڭ، ٴدىني ۇشقارىلىقتىڭ رۋحاني شەڭگەلى-
نەن قۇتىلىپ، مەملەكەت تانىمى، ازامات تانىمى،
زاڭمەن جونگە سالۋ تانىمى، جۇڭحۋا ۇلتى ورتاق
تۋلعاسى تانىمى كورنەكتى ارتىپ، دۇرىس پەن بۇ-
رىستى پارىقتاۋ، ۇشقارى يدەيانىڭ كەۋلەپ كىرۋى-
نە قارسى تۇرۋ قابىلەتى كورنەكتى جوعارىلاپ،
ۇكىمەتتىڭ قۇتقارعاندىعىنا، وزدەرىنىڭ لاڭكەستىك-
تىڭ، ۇشقارىلىقتىڭ زياندالۋشىسىنا جانە قۇرباندىعى-
نا اينالۋىنان ساقتاعاندىعىنا شىن جۇرەكتەن العىس
ايتتى. تاربيەلەۋ ـ باۋلۋ قىزمەتىندە ۇكىمەت ٴنارلى
تاماقتارمەن جانە شارت ـ جاعدايى جاقسى جاتاق-
پەن تەگىن قامداپ، تاربيەلەنۋشىلەردىڭ قالىپتى
عۇرىپ ـ ادەتى سياقتى ۇقىقتارىنا تولىق قۇرمەت
ەتىپ جانە قورعاپ، ۇيرەنۋ، تۇرمىس، مادەنيەت-
تىك كوڭىل اشۋ سياقتى جاقتارداعى سۇرانىسىن ەڭ
جوعارى شەكتە قامتاماسىز ەتتى جانە قاناعاتتاندىر-
دى. سونىمەن بىرگە، تاربيەلەنۋشىلەردى كوزقاراس-
تا بۇرىلىس جاساۋعا جەتەكتەۋگە ٴمان بەرىپ، ٴار
ۇلتتى ٴبىر ـ ٴبىرىنىڭ عۇرىپ ـ ادەتىنە قۇرمەت
ەتۋگە، كيەر كيىم، ىشەر اس، تۇرارجاي، ٴجۇرىس ـ
تۇرىس، توي ـ تومالاق، ٴولىم ـ ٴجىتىم، جول ـ
جوسىن، ادەت ـ عۇرىپ سياقتى جاقتاردان ٴداۋىر-
دىڭ دامۋ تالابىنا ۇيلەسۋگە، ەسكى سالتتىڭ تۇسا-
ۋىنان قۇتىلۋعا دارىپتەدى. قازىر باسىم كوپ
تاربيەلەۋ ـ باۋلۋ ورتالىعىنىڭ تاربيەلەنۋشىلەرى
ۇيرەنۋىن تامامدادى، ولار ۇيرەنگەن بىلىمىنە،
شەبەرلىگىنە سۇيەنىپ، جۇمىس ورنىنا يە بولىپ،
ادام ىستەتۋشى ورىنداردىڭ، كاسىپورىنداردىڭ
جانە قوعامداعى ٴار سالانىڭ قارسى الۋىنا بولەن-
دى. قاشقار ايماعى مارالباسى اۋدانىنان ۇيرەنۋىن
تامامداعان تاربيەلەنۋشى ايگۇل ۇيرەنگەن تىگىن-
شىلىك تەحنيكاسىن قولدانىپ، سەحتىڭ كەزەك
باستىعى بولىپ، ايىنا 3000 يۋاننان استام كىرىس
كىرگىزىپ، بۇكىل وتباسىن كەدەيلىكتەن ارىلتقان-
دىعىن اڭىس ەتتى. ۇعىسۋعا قاراعاندا، وسى
سياقتى مىسالدار وتە كوپ ەكەن، ۇيرەنۋىن تا-
مامداعان كوپتەگەن تاربيەلەنۋشىلەر شارۋادان
جۇمىسشىعا، قالا ادامىنا اينالىپ، تۇرمىستارى
كۇننەن ـ كۇنگە جاقسارىپ، ەرەكشە باقىتتى سە-
زىنىپ، توتەنشە ريزا بولعان. مارالباسى اۋدانىنىڭ
قىستاق تۇرعىنى تۇرسىن توحتىنىڭ ۇلى ۇشقارى
يدەيامەن جۇعىمدالىپ، تاربيەلەۋ ـ باۋلۋ ورتالىعىنا
ۇيرەنۋگە باردى، ۇلىنىڭ وزگەرىسىن كورگەن ول
بىلاي دەدى: "بۇرىن ۇيدە جۇرگەندە قالاي باس-
قارساق تا باسقارا الماعانبىز، قازىر تاربيەلەۋ ـ
باۋلۋدان كەيىن مەملەكەتتە ٴبىر تۇتاس قولدانىلا-
تىن ٴتىل ـ جازۋ ارقىلى حات جازىپ، بىزگە
كوڭىل ٴبولىپ، حالىمىزدى سۇرايتىن بولدى، قو-
عامعا جارامدى ادام بولاتىندىعىن دا ٴبىلدىردى!
ۇكىمەت ۇلىمدى قۇتقاردى!". كوپتەگەن ادام
شينجياڭنىڭ بۇگىنگى اسا تاماشا جاعدايىنىڭ وڭاي ـ
وسپاق قولعا كەلمەگەندىگىن، تاربيەلەۋ ـ باۋلۋ
قىزمەتى بولماسا بۇگىنگىدەي تىنىش كۇندەر بول-
مايتىندىعىن تىكە سەزىندى.

ەكونوميكا ورنىقتى اقاۋسىز دامىدى. ورنىقتى-
لىقتىڭ پايداسى ۇزدىكسىز جارىققا شىعىپ، بيىل ال-
عاشقى 3 ماۋسىمدا، شينجياڭنىڭ بۇكىل رايونىنىڭ
ٴوندىرىس جالپى ٴونىم قۇنى سايكەس
مەزگىلدەگىدەن 6.1% ارتىپ، تۇراقتى مۇلىككە قو-
سىلعان قارجىنىڭ جالپى سوماسى بىلتىر سول تۇس-
تاعىدان 49 پايىز جوعارىلادى. اسىرەسە،
شينجياڭنىڭ ساياحات كاسىبى "شارىق ۇرا" ارتىپ،
بىلتىر ەل ٴىشى ـ سىرتى ساياحاتشىلارىنان 150
ميلليون ادام ـ رەتتەن ارتىق قابىلداعانىنان كەيىن،
بيىل 10 ـ ايعا دەيىن، تاريحي سياقتى تۇردە 200
ميلليون ادام ـ رەتتەن اسىپ، سايكەس
مەزگىلدەگىدەن 42.6% ارتتى. شينجياڭ جينچياۋ
حالىقارالىق ساياحات ورنىنىڭ سەرۋەنباسى
ريزۋانگۇل روزى بىلاي دەدى: "جاراسىمدى دا ور-
نىقتى قوعامدىق ورتا شينجياڭنىڭ ساياحات كاسىبى-
نىڭ دامۋىنا بەرىك نەگىز قالادى، ساياحاتشىلار جا-
رىسا 'قازىرگى شينجياڭ اماندىق جاعدايى ەڭ
جاقسى وڭىرلەردىڭ بىرىنە اينالدى، شينجياڭ
جاقسى جەر!' دەپ ٴسۇيىندى". جىبەك جولى
ەكونوميكالىق بەلدەۋى وزەكتى رايون قۇرىلىسى
جەدەل ىلگەرىلەتىلىپ، ەل ٴىشى ـ سىرتىنداعى
ٴبىر توپ كاسىپورىن شينجياڭعا كەلىپ، قارجى
قوسىپ، كاسىپ گۇلدەندىردى، شينجياڭ "ٴبىر
بەلدەۋ، ٴبىر جول"دىڭ باتىسقا ەسىك اشاتىن
ۇلكەن وتكەلىنە جانە ماڭىزدى قاقپاسىنا اينالۋدا.
حاۋىپسىز دە ورنىقتى ورتا تۇراقتى ادام اينالىمىن،
زات اينالىمىن جانە ينفورماتسيا اينالىمىن دا اكەل-
دى، ورتالىق قالا ۇرىمجىگە ورنالاسقان شينجياڭ
حالىقارالىق ۇلكەن بازارى سياقتى ۇلكەن ساۋدا ورتا-
لىقتارىندا ساۋدا كۇسەت بولىپ، ٴبىر دۇكەنگە يە
بولۋدىڭ ٴوزى مۇڭ بولدى. جۇڭگو ـ قازاقستان ـ
قورعاس حالىقارالىق شەكارا سەلبەستىك ورتالىعى شە-
كاراعا ۇيزاسىز كىرۋ، ەلارالىق ساياحات، سالىقسىز
زات ساتىپ الۋ سياقتى تيىمدىلىك جاساۋ ساياساتتارد-
نان پايدالانىپ، تاۋارلاردى كورمەلەۋ، اس ـ سۋ،
كوڭىل اشۋ، ساۋدا قۇرىلعىلارى، فينانستىق قىزمەت
وتەۋ سياقتى سالالارعا ساياتىن 5000 نەشە ساۋداگەر-
دى وسىندا ىرگە تەبۋگە باۋراپ، كىرىپ ـ شىققاندار
5 ميلليون ادام ـ رەتتەن استى.

ٴار ۇلت بۇقاراسىنىڭ ۇقىقتارى پارمەندى
تۇردە قامتاماسىز ەتىلدى. شينجياڭ باستان ـ اياق حالىقتى
وزەك ەتە دامۋ يدەياسىنا تابانىدى بولىپ، ورنىقتى-
لىقتى قورعاۋدى حالىق تۇرمىسىن جاقسارتۋدى قام-
تاماسىز ەتۋمەن ۇشتاستىرىپ، ادەتتەگى الەۋمەتتىك
مەجە ەسەپ شىعىسىنىڭ 70%تەن استامىن حالىق تۇر-
مىسىن قامتاماسىز ەتۋگە جانە جاقسارتۋعا پايدالا-
نىپ، جۇمىستانۋ، وقۋ ـ اعارتۋ، ەمدەلۋ، قوعامدىق
قامسىزداندىرۋ سياقتىلاردى ماڭىزدى ٴتۇيىن
ەتكەن حالىقتا تيىمدىلىك جاساۋ ينجەنەريالارىن ۇز-
دىكسىز ىلگەرىلەتتى، بۇكىل رايونىمىزدا 9 جىلدىق
مىندەتتى وقۋ ـ اعارتۋمەن جاپپاي قامتۋ جۇزەگە
استى، وڭتۇستىك شينجياڭدا 3 جىلدىق مەكتەپكە
دەيىنگى تاربيە، 12 جىلدىق نەگىزدىك وقۋ ـ
اعارتۋمەن جاپپاي قامتۋ جۇزەگە استى، جالپى حا-
لىقتىڭ سالاماتتىعىن تەكسەرۋ شينجياڭ قاراستىلىعىن-
داعى بارلىق ادامدى قامتىدى، بيىل 12 اۋىر
كەدەي اۋدانىنىڭ قالپاعى السىندى، 976 كەدەي
قىستاق كەدەيلىك تىزىمىنەن شىعارىلدى، 606 مىڭ
100 كەدەي كەدەيلىكتەن ارىلدى، ٴار ۇلت بۇقارا-
سىنىڭ تابىس سەزىمى، باقىت سەزىمى، حاۋىپسىز-
دىك سەزىمى كورنەكتى جوعارىلادى. قازىر
شينجياڭ اۋىل ـ قىستاقتارىنداعى وتباسىلاردا تە-
لەۆيزور، مۇزداتقىش، كىرجۋعىش سياقتى ەلەكتر
جابدىقتارى تولىق، كەيبىر وتباسىلار اۋا رەتتەۋىش
ورناتتى، جەڭىل اۆتوكولىككە دە ٴمىندى، كەيبى-
رەۋى، اۋەلى، كومىردى ەلەكترگە وزگەرتىپ تازا
جىلىنۋعا دا قول جەتكىزدى، بۇرىن ۆيلاۋعا دا با-
تىلدىق ەتە المايتىن ىستەر قازىر رەالدىقتا اينالدى.
ىلە قازاق اۆتونوميالى وبلىسى قۇلجا قالاسى
ليۋشيڭ كوشەسىن قورعاۋ سياقتى جاڭالاۋ ارقىلى
جەرگىلىكتى تۇرعىندارى 20 نەشە ەرەكشە حالىق-
تىق تۇسەلحانا قوناق ۇيلەرىن، ەرەكشە اس ـ
سۋ، كوڭىل اشۋ، اشەكەي بۇيىم دۇكەنى سياقتى-
لاردى اشۋعا جەتەكتەپ، 600 نەشە ٴار ۇلت بۇ-
قاراسىن باستاپ جۇمىستانۋدى، شارۋاشىلىق
قۇرۋدى جۇزەگە اسىرىپ، ۇلتتار ىنتىماعىنىڭ،
حالىق تۇرمىسىن جاقسارتۋدىڭ كوركەم كورىنى-
سىنە اينالدىردى. قاشقار ايماعى قاعىلىق اۋدانى-
داعى قىستاق تۇرعىنى زۇلحۇمار امدۇللا قىستاق-
تان "سۇمبىل شاش دۇكەنىن" اشتى، ول بىلاي
دەدى: بىرنەشە جىلدىڭ الدىندا قىستاعىمىزداعى ايەل-
دەر ٴدىني ۇشقارى يدەيانىڭ بۋعاۋىنا ۇشىراپ، نەگى-
زى ۇيىنەن شىقپايتىن بولدى، ساندەنۋى، جاسانۋى
مۇلدە مۇمكىن ەمەس ەدى، قازىر جاڭاشا كيىنۋمەن
قاتار، سۇلۋلىققا قۇشتار، جاسانۋعا قۇشتار بولدى،
كۇلكىلەرى دە اناعۇرلىم كوبەيدى، تۇرمىسى شۇعىلالى
بولىنىپ، سەنىمى بارعان ساين كۇشەيدى.

قازىر شينجياڭنىڭ قوعامدىق جالپى جاعدايى
جاراسىمدى دا ورنىقتى، ەكونوميكاسى ورنىقتى
اقاۋسىز دامىدى، حالىق تۇرمىسى ۇزدىكسىز جاق-
ساردى، قوعامدىق سالتى كورنەكتى جاقساردى،
ٴار ۇلت بۇقاراسىنىڭ رۋحاني بەت ـ بەينەسى ٴبىر
جولاتا جاڭالاندى، اناردىڭ دانىندەي تىعىز ۇيى-
سىپ ىنتىماقتاستى، شينجياڭ تاريحتان بەرگى ەڭ
جاقسى گۇلدەنۋ، دامۋ مەزگىلىندە تۇر. ٴىس جۇ-
زىندىك شينجياڭنىڭ زاڭ بويىنشا كاسىپتىك شەبەر-
لىككە تاربيەلەۋ ـ باۋلۋ قىزمەتىن ورىستەتۋىنىڭ
مۇلدە پالەندەي ادامدىق ەركىندىكتى شەكتەۋ،
ماقرۇم ەتۋ شاراسى ەمەستىگىن، قايتا تاربيەلەنۋشى-
لەردىڭ لاڭكەستىكتىڭ، ٴدىني ۇشقارىلىقتىڭ بۋعا-
ۋىنان قۇتىلۋىنا كومەكتەسەتىن زاڭ بويىنشا قولدا-
نىلعان ماڭىزدى شارا ەكەندىگىن، ادامنىڭ يدەيا-
سىن ازات ەتەتىن، ساپاسىن وسىرەتىن جانە اناعۇر-
لىم ۆيداعداي دامۋىن جۇزەگە اسىراتىن شارا
ەكەندىگىن، حالىقارالىق قوعامنىڭ لاڭكەستىككە
قارسى تۇرۋ، ۇشقارىلىقتى الاستاۋ باستاماسىن جانە
ۇستانىمىن تياناقتاندىرۋدىڭ ناقتى بەينەسى ەكەن-
دىگىن، بۇل شارالاردىڭ بىرلەسكەن مەملەكەتتەر
ۇيىمىنىڭ لاڭكەستىككە سوققى بەرۋ، نەگىزگى
ادامدىق ۇقىقتى قورعاۋ باستى ماقساتى مەن
پرينسيپىنە بۇكىلدەي ۇيلەسەتىندىگىن، شينجياڭدا
قوعام ورنىقتىلىعىن جۇزەگە اسىرۋمەن بىرگە،
وڭىرلىك حاۋىپسىزدىك پەن ورنىقتىلىقتى دا پارمەن-
دى تۇردە قورعاعاندىعىن، حالىقارالىق لاڭكەستىك-
كە قارسى تۇرۋ كۇرەسى ٴۇشىن پايدالى ىزدەنىس
جاساعاندىعىن، ماڭىزدى ۇلەس قوسقاندىعىن دالەل-
دەدى. ٴبىز قازىرگى گۇلدەنگەن، ورنىقتى
شينجياڭ بارلىق قاستاندىقپەن قارالاۋعا، جالا
جابۋعا، داتتاۋعا قاراتىلعان ەڭ باتىل، ەڭ پارمەن-
دى قايتارما شابۋىل ەكەندىگىنە كامىل سەنەمىز!

امەريكا، باتىس قوعامدىق پىكىرى مەن
كەيبىر ساياساتپازدارى جوعارىداعى شىندىقتارعا
كوز سالماۋمەن، قۇلاق قويماۋمەن بىرگە،
شينجياڭنىڭ ىستەرىنە قيسىنسىز كيلىكتى، ورىنسىز
باعا بەردى، ماقساتى مۇلدە پالەندەي "ادامدىق
ۇقىق" جانە "دەموكراتيا" ٴۇشىن ەمەس، قايتا
"شينجياڭ كوزىرى"نەن پايدالانىپ جۇڭگونىڭ
گۇلدەنۋىن، ورنىقتىلىعىن بۇلدىرۋگە ۇرىنۋ، مۇندا-
عى سۇرقيا نيەتى بەسەنەدەن بەلگىلى. شينجياڭ
جۇڭگو تەرريتورياسىنىڭ ايرىلماس ٴبىر بولىگى،
شينجياڭداعى ٴار ۇلت جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ قۇرامداس
بولىگى، شينجياڭ ىستەرى بۇكىلدەي جۇڭگونىڭ
ىشكى ٴىسى. حالىق ساياسي كەڭەسى مەملەكەتتى
جونگە سالۋ جۇيەسىنىڭ ماڭىزدى قۇرامداس بولى-
گى، قوعامنىڭ ىنتىماعىن، ورنىقتىلىعىن قورعاۋداعى
ماڭىزدى كۇش. شينجياڭداعى ٴار دارەجەلى
ساياسي كەڭەس ۇيىمدارى مەن ٴار ۇلت ٴار سالا
ساياسي كەڭەس مۇشەلەرى مىنانى قاتاڭ تالاپ
ەتەدى: شينجياڭعا ساياتىن ماسەلەلەردەن پايدالا-
نىپ جۇڭگونىڭ ىشكى ىسىنە ارالاساتىن قاتە ارە-
كەت اتاۋلىنىڭ ٴبارىن دەرەۋ توقتاتۋ كەرەك. ٴار-
قانداي كۇش، ٴارقانداي ادام جۇڭگو ۇكىمەتى
مەن تۇتاس جۇڭگو حالقىنىڭ مەملەكەتتىڭ يەلىك
ۇقىعىن، حاۋىپسىزدىگىن، تۇتاستىعىن قورعاۋ،
شينجياڭنىڭ گۇلدەنۋىن، ورنىقتىلىعىن قورعاۋ
بەرىك جىگەرى مەن مىعىم سەنىمىن تومەن شامالا-
ماسىن، ويتپەگەندە بىرەۋگە سىلتەگەن شوقپارى
وزىنە تيەدى. سۇرقيا ارەكەت اتاۋلىنىڭ ٴبارى
تەك جۇڭگو حالقىن اناعۇرلىم ٴبىر نيەتتە ىنتىماق-
تاستىرىپ، جۇدىرىقتاي جۇمىلدىرىپ،
شي جينپيڭنىڭ جاڭا ٴداۋىر جۇڭگوشا سوتسياليزم
يدەياسىنىڭ جەتەكشىلىگىندە، جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ ۇلى
گۇلدەنۋى سىندى جۇڭگو ارمانىن جۇزەگە اسىرۋ
ٴۇشىن قايراتتانا العا ىلگەرىلەتەدى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

شينجياڭدىقتار انا ەڭ سويلەۋ ۇقىعىنا يە! وسىندا
تۋىپ، وسىندا وسكەن مىنا مەكەندە وسى بىرنەشە
جىلدا تۋىلعان سان الۋان وزگەرىستەرگە، ٴاربىر
شينجياڭدىق تۇگەلدەي بەس ساۋساعىنداي قانىق.
ٴبىز مىنالاردى ماقتانىشپەن ايتا الامىز: بۇگىنگى
شينجياڭ بارعان ساين حاۋىپسىز بولدى، بارعان
ساين كورىكتەندى، بارعان ساين ومىرشەڭدىك
تىرشىلىك تىنىسىن تانىتتى؛ شينجياڭداعى ٴار ۇلت
باۋىرلاستار اراسىنداعى ارالاسۋ، ىشتەسۋ، توعىسۋ
بارعان ساين نىعايىپ، كوپشىلىك تونىڭ ىشكى با-
ۋىنداي ارالاسىپ، ٴبىر ٴۇيلى جانداي بولىپ
كەتتى. تىنىش، جاراسىمدى قوعامدىق رايدا شينجياڭدىق-
تاردىڭ كوڭىلى جاي تاۋىپ، جۇزدەرىندەگى
كۇلكى بارعان ساين كوبەيىپ، بۇكىل ەل حالقى-
مەن بىرگە قول ۇستاسا جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەت-
تى قوعامعا بەت العان جىگەرلەرى ٴتىپتى دە تاس-
قىنداي ٴتۋستى.

بۇگىنگى وسى تابىستاردىڭ بارلىعى اسپاننان
تۇسە قالعان جوق، امەريكا باستاعان ٴىشىنارا
باتىس ەلدەرى بىزگە بەرە دە المايدى، قايتا
جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسىنىڭ باسشىلىعىندا،
ٴار ۇلت حالقىنىڭ جاپالى قۇلشىنىسىنىڭ ارقاسىندا
قولعا كەلگەن. وسى بىرنەشە جىلدا، شينجياڭ
قوعام ورنىقتىلىعى مەن بايانىدى تىنىشتىق باس نى-
ساناسىن مىقتاپ ارقاۋ ەتىپ، ٴبىر جاعىنان، سوققى
بەرۋدى يگەرۋدەن، ەندى ٴبىر جاعىنان، الدىن الا
ساقتانۋدى يگەرۋدەن جازباي، زورلىقتى كۇش،
لاڭكەستىك قىلمىستارىنا زاڭ بويىنشا قاتاڭ سوققى
بەرۋمەن بىرگە، قايىنارىنان جونگە سالۋعا دا باسا
ٴمان بەرىپ، حالىق تۇرمىسىن كۇش سالا
جاقسارتۋ، زاڭ ـ تۇزىمدىك ۇگىت ـ تاربيەنى كۇ-
شەيتىپ، زاڭ بويىنشا كاسىپتىك شەبەرلىككە تاربيە-
لەۋ، باۋلۋ ورتالىعىن قۇرىپ، كومەكتەسۋ، سۇيە-
مەلدەۋ، تاربيە جۇرگىزۋ سياقتى كوپ ٴتۇرلى تا-
سىلدەن پايدالانىپ، لاڭكەستىكپەن جانە ۇشقارىلىق-
پەن زاڭعا قايشى كەلگەن نەمەسە قىلمىستىق ارەكە-
تى بار ادامداردى ەڭ جوعارى شەكتە قۇتقارىپ،
لاڭكەستىكتىڭ، ٴدىني ۇشقارىلىقتىڭ ٴوسىپ ـ ونە-
تىن توپىراعى مەن شارت ـ جاعدايىن ەڭ جوعارى
شەكتە جويىپ، ازاماتتاردىڭ نەگىزدىك ۇقىقتارىنىڭ
لاڭكەستىكتىڭ، ٴدىني ۇشقارىلىقتىڭ زيانكەستىگىنە
ۇشىراماۋىنا ەڭ جوعارى شەكتە كەپىلدىك ەتىپ،
شينجياڭنىڭ قوعام ورنىقتىلىعى مەن بايانىدى تىنىش-
تىعىن جۇزەگە اسىرۋعا بەرىك نەگىز قالادى. كە-
زەكتە شينجياڭ قوعامى جاراسىمدى، ورنىقتى
بولعان، ەكونوميكا ٴۇرتىس دامىعان، حالقى تىنىش
ٴومىر، شات ـ شادىمان تىرشىلىك كەشىرگەن
تاريحتاعى ەڭ تاماشا دامۋ كەزەڭىندە تۇر.

شينجياڭدىق رەتىندە، ٴبىز بىلگەرىدە زورلىق-
تى كۇش، لاڭكەستىكتىڭ جانە ٴدىني ۇشقارىلىقتىڭ
ازابىن ابدەن تارتتىق، باس اماندىعىمىزدى، مال ـ
مۇلىك حاۋىپسىزدىگىمىزدى قامتاماسىزداندىرا الما-
دىق، سوندىقتان ٴبىز پارتيا مەن ۇكىمەتتىڭ
شينجياڭنىڭ ورنىقتىلىعىن قورعاۋ جولىندا جاساعان
ٴتۇرلى قۇلشىنىستارىنا ايرىقشا العىس ايتامىز، بۇ-
گىنگى باقىتىمىز بەن تىنىشتىعىمىزدى ايرىقشا قادىر-
لەيمىز. امەريكا پارلامەنتى شينجياڭنىڭ زاڭ بويىن-
شا لاڭكەستىككە سوققى بەرىپ، ادامدىق ۇقىقتى
قورعاۋ جولىنداعى قۇلشىنىستارىن كورسە دە كور-
مەسكە سالىپ، شىندىقتى ەلەمەي، اق پەن قارانى
شاتاستىرىپ، جانتالاسا قارالاپ، جات نيەتىن ىشىنە
بۇگىپ، شينجياڭدى قايتادان زورلىقتى كۇش،
لاڭكەستىك ارەكەتتەردىڭ بىلىقتىرۋىنا، ٴار ۇلت
حالقىن سوقىر تۇمان ىشىندە تۇرمىس كەشىرۋگە
يتەرمەلەپ وتىرعاندىعى ايدان انىق، مۇنداي
تەرىس ازۋلىققا، تەرىس پيعىلعا، جول ـ جوسىنعا
قايشى كەلۋگە شينجياڭدىقتار استە جول
قويمايدى.

"ٴارقانداي پالە جابۋدىڭ بارلىعى شينجياڭدا-
عى ٴار ۇلت حالقىنىڭ ىنتىماقتاسا، ەكپىندەي العا ىل-
گەرىلەگەن اياق الىسىن بوگەي المايدى،
ٴارقانداي قاۋەسەتتىڭ بارلىعى شينجياڭنىڭ ادامدىق
ۇقىق ىستەرىنىڭ دامىپ، العا باسۋداي فاكتىن جوققا
شىعارا المايدى، ٴارقانداي قاسكۇنەمدىكتىڭ بارلىعى
شينجياڭنىڭ دامىپ، گۇلدەنىپ ـ كوركەيۋ اياق الىسىنا
كىلىگە المايدى". مىنە بۇل شينجياڭداعى ٴار ۇلت
حالقىنىڭ ورتاق جۇرەك جاردى ٴۇنى، شينجياڭداعى
ٴار ۇلت حالقى بۇلجىماستان جۇڭگو كوممۋنيستىك
پارتياسىنىڭ باسشىلىعىندا، كوركتى شينجياڭ قۇرىپ،
وتان ارمانىن بىرگە جۇزەگە اسىرىپ، جۇڭگونىڭ
شينجياڭىن كۇننەن ـ كۇنگە جاقسارتادى.

ٴبىز امەريكاداعى كەيبىر ادامدارعا مىنانى
قاتاڭ ەسكەرتەمىز: شينجياڭ ــ جۇڭگونىڭ
شينجياڭى، ۇيعۇر ۇلتى ــ جۇڭحۋا ۇلتى ۇلى شاڭىرا-
عىنىڭ ٴبىر مۇشەسى، ەلىمىزدىڭ ۇلتتار قاتىناسىنا
ىرتكى سالاتىن، ەلىمىزدىڭ دامۋىن تەجەيتىن ٴارقان-
داي قاسكۇنەمدىكتىڭ بارلىعى، ٴسوزسىز، جەڭىلىسكە
ۇشىراۋ تاعدىرىمەن تىنادى، اقىر ـ اياعىندا تاريحتىڭ
مازاعىنا قالادى.